

Uitdagende workshops tijdens Jaarsymposium

Tijdens het LLTB Jaarsymposium op 19 november in de Oranjerie in Roermond houdt de samenleving ons in zeven uitdagende workshops de spiegel voor.

Wat gebeurt dit keer niet vanuit traditionele standpunten en opvattingen: nee, deelnemers kruipen in de huid van de samenleving en proberen van daaruit te kijken naar waar we als ondernemer in de agrofoodketen mee bezig zijn. De opdracht aan de deelnemers is simpel: benieuwd zijn of deze benadering nieuwe inzichten oplevert.

We zijn gewend vanuit onze agrarische oriëntatie naar de samenleving te kijken. We hebben het over onze positie als sector en als ondernemer. We vinden onszelf hardwerkend, vindingrijk, omgevingsbewust, praktisch en sociaal. En misschien een tikkeltje onbegrepen.

Maar, laten we het eens omdraaien. Laten we het eens anders doen. Hoe kijkt de samenleving naar ons? En wat kunnen we daar dan mee?

De zeven workshops

- Alles moet duurzaam. Spreker/discussieleider: Lucas Reijnders, hoogleraar milieukunde UvA. Nederland moet binnen zes jaar voorbeeldland zijn voor duurzame landbouw. Welke stappen moeten we nog zetten?
- In contact met de samenleving. Spreker/discussieleider: Jeroen Gosse, directeur LNV zuid. De samenleving stelt eisen aan de wijze waarop ons voedsel wordt geproduceerd. Hoe kunnen we de samenleving tegemoet komen?
- Jonge mensen, nieuwe kansen. Spreker/discussieleider: Joris Baeke, voorzitter CEJA. Samen nieuwe producten ontwikkelen en nieuwe markten bereiken. Jeugdige overmoed of broodnodig elan?
- Het spel van de prijsvorming. Spreker/discussieleider: Ruud Huirne, directeur LEI. De consument betaalt zich blauw in de winkel. Tegelijkertijd staat de producent het water tot aan de lippen en moet hij tot zelfs onder de kostprijs leveren. Hoe werkt het spel?
- Europa dicteert, Europa dient. Spreker/discussieleider: Esther de Lange, lid Europees Parlement. De agrarisch ondernemer in Europa krijgt te maken met de wereldmarkt. Maar is er wel een wereldmarkt? Is er sprake van eerlijke mondiale concurrentieverhoudingen?
- Honger in overvloed. Spreker/discussieleider: Lia van Wesenbeeck, Centre for World Food Study, VU. Bijna een miljard van de zes miljard mensen in de wereld lijden honger. De komende dertig jaar zal de wereldbevolking groeien naar zo'n negen miljard mensen. Waar moet dat heen?
- Steeds groter groeien. Spreker/discussieleider: Siem Jan Schenk, LTO-voorzitter veehouderij. Schaalvergroting in de landbouw zet onverminderd door. Gedwongen door de markt, de consument, de opbrengsten. Is dat echt zo?

Buitenpaviljoen proeftuin van Nederlandse producten

Op het Kloosterwandplein voor de Oranjerie wordt op de dag van het Jaarsymposium tussen 14 uur en 20 uur een buitenpaviljoen ingericht met verschillende activiteiten, van onder andere Nederland Bloeit en het Smaakhuis van het Groentenfruit Bureau Nederland.

Ook wordt op het plein ruim aandacht besteed aan de publiekscampagne 'Melk. Da's belangrijk!'. Bij het smaakhuis kunnen bezoekers zelf proeven hoe lekker, gezond en vers Nederlandse producten zijn. En dat je er ook geweldige maaltij-

den mee kunt bereiden, bewijst topkok en 'smaaklapverwenner' Pierre Wind.

Ook aan de jongsten is gedacht. Vooruitlopend op het evenement deelt Nederland Bloeit op verschillende Roermondse basisscholen zakjes Snoep Goed uit. Een actie die aan alle kanten gezondheid en duurzaamheid uitstraalt. Het Snoep Goed bestaat namelijk het snackgroenten en de zakjes zijn gemaakt van growing-paper; papier van 100 procent natuurlijke grondstoffen waarin zaden zijn verwerkt. Snoep Goed op? Zakje begraven, water erop en alles staat in bloei.

Het Kloosterwandplein wordt omgetoverd tot buitenpaviljoen. Foto: Oscar Chiaradia Publitrada

'Tekort aan fosfaat, zink en koper bedreigt voedselvoorziening'

Klimaatveranderingen? Dat is niet de grootste zorg van Lia van Wesenbeeck. „Een veel grotere bedreiging voor de mondiale voedselvoorziening zijn de tekorten aan fosfaat, zink, koper en molybdeen. Dat zijn onmisbare groeistoffen voor planten. En die tekorten dienen zich al over een aantal decennia aan.” Volgens de econome, verbonden aan het Centre for World Food Studies van de Vrije Universiteit in Amsterdam, zullen overheden en het bedrijfsleven op grote schaal moeten investeren in het recyclen van deze mineralen. Lia van Wesenbeeck houdt op het LLTB-jaarsymposium een inleiding tijdens de workshop Honger in overvloed.

Ze signaleert een groot aantal belemmeringen in de mondiale hongerbestrijding. Wellicht het grootste gevaar is het tekort aan voedingsstoffen voor landbouwgewassen. „Het begint nu langzaam door te dringen, dat we een fosfaatcrisis gaan krijgen, maar hetzelfde geldt voor andere onmisbare grondstoffen voor kunstmest, zoals zink, koper en molybdeen. Alle planten hebben molybdeen nodig. Bij een tekort aan molybdeen wordt de binding van lucht-

stikstof sterk geremd. En die schaarste kan zich al over dertig jaar voordoen. Bij klimaatverandering moet je aan een veel langere termijn denken.”

PANIEK

Haar redenering is, dat dit de prijzen van groeistoffen en daarmee ook van voedsel, zal kunnen opstuwten. „Ik ben ook niet zozeer bang voor een absolute schaarste aan voedsel in de wereld. Het is meer de vraag wie straks nog voedsel kan betalen. Kijk maar naar de voedselcrisis twee jaar geleden. Het stimuleren van biobrandstoffen in de VS en Europa leidde tot een sterke stijging van de vraag naar mais voor bio-ethanol en plantaardige olie voor biodiesel. Vooral de vraag naar maïs stuwde de prijs op en deze prijsstijging verspreidde zich naar de markten voor tarwe en gerst. De rijstmarkt reageerde heel heftig; de vrees van landen om niet voldoende voedsel te kunnen invoeren leidde tot een stijging van de rijstprijzen. Exportverboden van rijstproducenten India, Vietnam, Cambodja en Egypte, de paniekaankoop van 1,3 miljoen ton rijst door de Filipijnen, en sterke prijscontroles in China dreven de prijzen van rijst nog verder op.”

Ze signaleert, dat China in bijvoorbeeld Afrika al heel bewust langlopende

contracten sluit voor waardevolle grondstoffen. „Het is belangrijk dat Afrika een uitverkoop voorkomt, want dat heeft alleen maar op korte termijn voordelen. Dan wordt straks het armoedeprobleem nog groter. En armoede is de basis van het hongerprobleem. Dat zag je ook tijdens de voedselcrisis: omdat vooral in Afrika de consumenten aan de kust wonen, dus dicht bij de wereldmarkt, hebben zij de volle klap gekregen van de hogere prijzen. De producenten in de binnenlanden hebben echter niet of nauwelijks geprofiteerd. Door hoge transportkosten, slechte mogelijkheden voor opslag en veel handelsbelemmeringen drongen de prijsstijgingen maar heel beperkt tot hen door.”

ZAAIGOED

Een reële bedreiging voor de mondiale voedselzekerheid is naar haar mening beslist ook de monopolisering van kennis en technologische innovaties. „Je ziet bijvoorbeeld, dat op veredelde zaden zodanige patenten liggen, dat ze alleen maar als zaaigoed mogen worden gebruikt en niet voor verder onderzoek naar verbetering van groeieigenschappen. Boeren moeten die dan haast verplicht afnemen tegen een gemonopoliseerde prijs. Zo wordt aan de toegang tot

Van Wesenbeeck: „Het begint nu langzaam door te dringen, dat we een fosfaatcrisis gaan krijgen.”

Foto: VU

belangrijke grondstoffen ernstig gehinderd, wat vervolgens de onmogelijke positie van de arme producenten bestendigt, omdat ze ook aan de afzetkant geen ruimte hebben.”

Van Wesenbeeck betwijfelt overigens, of het daadwerkelijk nodig is om de voedselproductie de komende veertig jaar met 70 procent op te schroeven. „De FAO moet toch ook zijn eigen bestaansrecht verdedigen. In wezen is bijvoorbeeld de voedselsituatie in Afrika veel minder slecht dan de FAO stelt. Je hebt daar veel bedrijfjes die op kleine perceeltjes verschillende gewassen telen. Dat is nauwelijks te kwantificeren op de satellietbeelden. Het gebrek aan

betrouwbare data over landbouwproductie en areaal, met name in Afrika, is een groot probleem en maakt de discussie over de omvang van het hongerprobleem verwarrend. Het is aan de andere kant wel duidelijk dat er nog enorme potentieel geschikte gebieden voor de landbouw in de wereld zijn zoals Oekraïne en Zimbabwe.”

Zij denkt daarom, dat Nederland in de toekomst niet direct een rol heeft om de wereld van voedsel te voorzien, maar wel kennis en technologie kan leveren bijvoorbeeld in bodembeheer en watergebruik. „Maar ook die bijdrage veronderstelt een sterke, levensvatbare landbouw in Nederland.”

COUMANS
INSTALLATIES

VOORHEEN VACON PEELLAND

**WATERVOOR-
ZIENING?**

WWW.COUMANS-AGRI.NL
WEERT • DEURNE 0495 711 210

advertenties

BioVak'10

20-21 januari 2010

IJsselhallen, Zwolle

Vakbeurs met onderwijs
voor AOC's, HBO en WUR

0180 - 314662

www.biovak.nl